

Interjú Kerék-Bárczy Szabolccsal

Leleplező vallomás a belső körből: így épül ki az orbáni oligarchia

168ora.hu—2010. augusztus 28.

[Bányai György](#) írása

Kerek-Bárczy Szabolcs néhány hónapja, az MDF elnökségi tagjaként és szóvivőjeként lépett ki a pártból. Politikai közíróként jelent meg nemrég a Népszabadságban egy írása, amelyben annak egy évnek némely tapasztalatát osztotta meg a nyilvánossággal, amelyet az első Orbán-kormány idején a kancellárián töltött. Akár erős felindulásból is születhetett az a cikk. Azóta eltelt egy kis idő, s ugyanúgy gondolja, mint akkor. Nem volt furcsa nem túl kedvezőt írni arról a Stumpf Istvánról, akinek az ő hívására a munkatársa volt?

A rendszerváltás utáni húsz év egész politikája furcsa. Az, amit megírtam a Népszabadságban, csak mint csepp a tengerben, úgy mutatta a valóságot. Sokakkal, a most kormányra került Fidesz-KDNP szövetséggel is ellentétben azt gondolom, hogy a rendszerváltozás lezárult. Igaz, úgy, ahogy. Ennek rengeteg oka van, most nincs itt hely azt taglalni, miért és hogyan alakult így. Mindenesetre azok közül, akik 2010-ben a hatalom különböző színtereire kerültek, jó néhányan részt vettek a rendszerváltoztatásban, vagy különböző vezető pozíciókban, vagy aktivistákként, vagy például a nemzeti kerekasztalt lezáró megállapodás aláíróiként. Nem lehet azt mondani tehát, hogy semmi közük az egészhez, és újra kell kezdeni. Azzal együtt, hogy ez a folyamat számos ponton nem az ízlésemnek megfelelően zajlott le.

Éspedig?

Egy oligarchikus rendszer alakult ki Magyarországon az elmúlt két évtizedben. Külföldi, független elemzők is erre a következtetésre jutottak. Rosszul esett, hogy abban a közegben, ahova én 1998-ban szívesen mentem dolgozni, látnom kellett, hogy nem a közélet mindenáron való megtisztítása irányába indulnak a folyamatok, hanem az ellenkezője történik.

Amiről a [Népszabadságban](#) írt, az volt az apropója, hogy Stumpf Istvánt, a Fidesz egykori kancelláriaminiszterét alkotmánybírónak jelölték, majd meg is választották, és ő ebbe belement. Ennek kapcsán - visszautalva az első Orbán-kormány időszakára – arra a viselkedésmódra utalt írásában, miszerint már 1998-99-ben tapasztalta azt a szemléletet, amelyet cikkében érzékeltet.

Arról a hatalmi felfogásról írtam, amely szerint "nekünk ez most jár". És ez a szemlélet lett rendszerré. Oligarchikus rendszerré, vadkeletivé.

Mit kell érteni ezen?

Azt, hogy a politikai és a gazdasági hatalom nem egyszerően együttműködik, hanem szervesül, szorosan összefonódik, kölcsönös befolyást szerezve egymás intézményeiben és működési folyamataiban. Gondoljunk csak például a nagyberuházásokra, vagy a párt- és kampányfinanszírozásra. Emlékezzünk mondjuk arra, hogy hányszor utasította el az országgyűlés ez utóbbi újraszabályozását. Hol az MSZP, hol a Fidesz lépett vissza az utolsó pillanatban.

Volt egy pont, ahol azt mondta, elég volt? Vagy arra gondolt, ön is előbb-utóbb belefog ebbe a rendszerbe? Nem direkt, csak nem tud kitérni az elől, hogy tudjon arról, mi folyik.

Nem gondoltam soha, hogy bármilyen okból belekeveredhetek ilyen dologba. Az zavart, hogy mindez egy jól működő rendszerré állt össze, és ez lett az országirányítás lényege. Idealista vagyok. Fontos, hogy bár az élet bonyolult, és rengeteg kompromisszumot kell megkötni, mégis valamilyen ideálok vezéreljenek. Az nem megy, hogy hosszú távon egy csapat, amely ráadásul magát erkölcsileg az ellenfelek fölé helyezi a valláson keresztül, következetesen, cinizmusból, egyéni haszonszerzés céljából vagy akármely más oknál fogva túllépjen ezeken. Megjegyzem, ez mostanában a korábnál is erősebben megnyilvánul, de 1998-ban is már sok jele volt. Amikor valaki a sajtóban megszólal, amikor nagygyűlést tart, miközben megpróbálja elfedni a valódi szándékait, s ilyenformán bolondítja az embereket. Nos, én ezt a folyamatot érzékeltem. De amiket írtam, nem bombasztikus állítások, mert az a választó is látja, aki kívül van ezeken a dolgokon.

Ön is az így működtetett szisztéma része volt, még ha elhiszem is, miképp többeknek szintén, hogy nem tett zsebre közpénzeket. Ám egzisztenciálisan mégiscsak érdekelt volt.

Az ember abban reménykedik, hogy vagy képes befolyásolni a dolgokat, vagy egyszerűen úgy akarja látni azokat, ahogyan nincsenek. Tehát ha én lendülettel, jó szándékkal tettvággyal fogok valamibe, egy ideig azt hihetem – ha csak olyan nagyon kirívó ügy nincs, amibe személyében bele akarják húzni az embert vagy egyéb módon egyértelmű –, akkor mindig van esély, hogy ez egy félreértés, esetleg kisiklás, egyedi eset. Ma már biztosan állítom, hogy senkit semmibe nem vittek bele, nagyon jól ki voltak találva a dolgok. Nem történt semmi véletlenül, hogy így fogalmazzam.

Úgy festi le a helyzetet, mintha az Orbán-kormányzatban mindenki, még hozzá egy összehangolt gépezet elemeként, jól teletömte volna a saját pénztárcáját, ami nyilvánvalóan nem igaz.

Ilyet nem állítok. Ám a hatalom gyakran erkölcsi értelemben is korrumpál. Anélkül, hogy valaki egy fillért is zsebre tenne a közpénzből pusztán a magas tisztség miatt elhiszi magáról, hogy ő az okos, a jó. Az a fajta realitásérzék nagyon könnyen elveszhet, ami civilként vagy alacsonyabb pozícióban még megvan.

Az öné is?

Jobb, ha inkább mások nyilatkoznak rólunk. De szeretném azt hinni, hogy nem. Hogy akár az elmúlt évek politizálása is tükrözi azt, amit néhány barátommal együtt vallok, hogy akkor sem hazudunk a választóknak az ország előtt álló problémákról és azok megoldásáról, ha ez szavazatokba is kerül. Mert egy idealista hisz abban, hogy az őszinte szó az egyetlen politikailag járható út. Az egész oligarchikus rendszer a maga hazugságaival, a szavak és a tettek közti szakadékkal nem eredményez mást, mint hogy az emberek elvesztik a hitüket a legszebb elvekben is. Ha van értelme küzdeni valamiért, akkor azért érdemes, hogy ez ne így legyen.

Mindazonáltal ön úgy jött el, hogy maradt. Csak arrébb araszolt.

Martonyi János áthívott a külügyminisztériumba. Előbb főtanácsadó lettem, majd kineveztek főkonzulnak Los Angelesbe, ott voltam három évig.

Édes bosszú, kölcsönösen. Szóval mégsem hagyta faképnél az egészszet. Intakt tud maradni?

Engem mindig is érdekelt a külpolitika. Ez volt a fő szakterületem. Úgy gondoltam, hogy a nemzeti érdekek szolgálata nem kell, hogy pártpolitikához kötődjön. 2001-től 2004-ig voltam Los Angelesben, tehát közben volt egy kormányváltás. És akkor is azt gondoltam, lehet olyan pont, amikor azt mondom, abbahagyom, de ha nem várnak tőlem pártpolitikai értelemben elkötelezettséget, akkor nincs okom arra, hogy távozzak a posztomról.

De hát mégiscsak közszolgálati státusban építette tovább a karrierjét. Egy hibátlannak szinte semmilyen tekintetben nem nevezhető új kormányzat idején is.

A „közszolgálat” szó a kulcs, hiszen egy misszióvezető a nemzeti érdekeket képviseli köztisztviselőként. Kérdésének második részére utalva: nyilvánvaló, hogy az előbb

elmondottakhoz hasonló jelenségek zavartalanul folytatódtak, sőt felerősödtek az elmúlt nyolc évben is. És az akkori kormányzat mögött sem állt fenyegetőleg semmilyen külföldi erő, hogy "rosszul kell gazdálkodni, hogy el kell adósítani az országot, hogy aztán csődbe jussatok". Vagyis meggyőződésem szerint a magyar oligarchikus rendszer sajátja a jelentős politikai és gazdasági erők közötti megegyezésen alapuló mutyi, amely hosszú idő óta mérgezi az országot. Magyarország kis ország. A torta, amelyen osztozkodni lehet kicsi, és sokan akarnak a tortához férni. Itt a megegyezések az árkokon átnyúlóan is megszületnek, ezt bizonyítja, hogy az éppen aktuális kormányok beiktatásuk után cinikus módon boszorkányüldözőket neveznek ki, majd nem történik semmi. Nem tudom, mikor jut el Magyarország egy olyan demokráciafokra, amikor az állami pénzekkel visszaélők, a jogállami működést akadályozók ügyei papíron bizonyítgatóvá válnak a közvélemény számára. Azt sem tudom, lesz-e egyáltalán erre igény a választók részéről. Ezzel együtt azt gondolom, hogy mindenki, aki a gyermekeink jövője iránt felelősséget érez érdemes azért dolgoznia, hogy kialakuljon ebben országban egy valóban átlátható, a közvagyonnal tisztakezűen gazdálkodó emberekből álló közélet. Ennek előfeltétele, hogy ez az oligarchikus rendszer eltűnjön.

Utolsó mondat az álmok mezeje.
Sajnos.